

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 ft — kr.
Negyed évre 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felolós szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Főmunkatárs:

Dr. WEISZ JENŐ.

Szerkesztőség:
Dr. Csillag Károly ügyvéd irodája, Kazinczy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.
Nyitlter soronkint 20 krajczár.

Az állam Szabadkáért.

Jól esik már egyszer megemlékeznünk arról is, hogy az állam már mi értünk is tesz valamit, minékünk is hoz áldozatot.

Sokat panaszkodtunk már és nem is alaptalanul, hogy bizony jó ideig ugyszólván az államnak mostoha gyermekei voltunk, irigy szemmel néztünk a többi városokra, különösen a szomszéd Szegeadra, amelynek csak kezét kellett kinyújtani és hullott bele a mennyei állami áldás.

Hát ime ez egyszer mi is örömmel vesszük tudomásul azt, hogy Szabadka városa felé is kegyesen tekintettek odafentről és készséggel ismerjük el, hogy ezt az eredményt főispánunk: Schmausz Endre kezdeményezésének és utánjárásának köszönhetjük.

A vallás- és közoktatási miniszterium 52675. és 62086. sz. alatt kelt rendeleteivel nagy tehertől szabadította meg városunkat.

A községi elemi iskolai tanítók ötöd-éves korpótlékát öt egymás után következő évre 3200 frrtal az állam vál-

lalta magára, s így öt esztendőre a kamatokat is ideértve, körülbelül huszezer frrtal könnyítette meg városunk háztartásának terheit öt évenként.

Főispánunk ez év elején hozta javaslatba a közigazgatási bizottságnál, hogy Szabadka városa a közoktatási miniszteriumhoz forduljon a várost oly nagy mértékben terheli tanítók ötöd-éves korpótlékának átvállalása iránt. A közigazgatási bizottság nagy lelkesedéssel fogadta ezt az indítványt és csakhamar beérkezett a miniszterium leirata amely a kérelemnek helyt adott. A leiratot itt közöljük:

52675 szám 1899.

Szabadka szab. kir. város közig. Bizottságának Szabadkán.

A szabadkai községi elemi iskolai tanítók 150 évotódós pótléka fejében az 1898 évi XXVI. t. cz. alapján az 1899 évtől kezdve öt egymásután következő évre évi Hármezer-egyszázötven (3150) frrt államsegélyt engedélyezvén utasítottam a szabadkai m. kir. adóhivatal, hogy az 1899 évre járó összeget azonnal az 1900—1903 évre esedékes összegeket pedig 1900 évtől kezdve 1903 évig bezárólag minden évi január és július hónap esedékes félévi előleges részletekben, az illető

iskolaszék elnökének szabályszerűen kialiított s a megyei kir. tanfelügyelő által láttaozott bélyegtelen nyugtáira, számadás kötelezettsége mellett fizesse ki.

Miről a közig. bizottságot 1899 évi július hó 5-én 314 sz. a. kelt jelentésére a közlemények visszazárása mellett további eljárás czéljából azzal értesitem, hogy ezen összeg csakis Kopp Márton, Gajkovits György, Lasztovics Lukács, Petrik Endre, Budanovitsné Sturcz Jusztina, Keller Erzsébet, Paukovits Teréz, Schmiegt Julia, Laglerné Kuluncsits Eszter, Körtvöllyessné Karvázy Ilona, Palotai Bódog, Budanovits Antal, Bedzsula József, Simonkovits Rókus, Hoffmann György, Tary József, Kovacs Mihály, Haraszti Gyula, Matievits Péter, Petonszky Jó Eleonora, Palotayné Pukkel Julia, Petres János, Resits Mihály, Petonszky József, Janiga Katalin, Kladek Mihály, Höblös Vái Ilona, Saikra János, Török Andor, Krizsanovits József, Balogh Antal Sinkovits Simon, Novákovitsné Mániis Cecel, Taryné Kovács Teréz, Meznerits Ferencz, Kovács Endre, Rutkay István, Dér József, Gucsán István, Vujkovits Julia, Czirik Ernő, Zvekán József, Zákayné Ludassy Lujza, Pék Simon, Kunnert Mária, Balásné Tikviczky Julia, Váihóra Teréz, Mándits Mihály, Temunovits Tamás, Lendvay Ágnes, Biszné Balogh Gizella, Karácsonyiné Bacsis Etel, Szuboticsnn Sánich Katalin, Bózsits Miklós, Kellerné Jó Ilona, Kiss Jóna, Patocs Márton, Sátorné

Nemes és vitéz Papp Dániel úrnak

Budapesten.

— A „Bácskai Hirlap” eredeti tárczája. —
Kedves Dani barátom!

A rosszakaróim azt fogják mondani, hogy ezt a levelet csak azért közöltem lapomban, — hogy nyilvánosan dicsékedjem veled, hogy veled pertu vagyok. És miután három „hogy”-ot mondtam el egy mondatban, engedj meg kijelentemem, miszerint arról te nem tehetsz, miszerint együtt nevelletlenkedtünk fel Bácsországnak székes fővárosában. S miután most már eloszlattam e levelem írásának sötét hátterét, bátran álltérhetek a „Hét”-ben e héten let Szabadkáról szóló és már szájró-szajra szálló cikkedre. Nem csáfolni, hanem megérősíteni akarom az abban foglaltakat.

Jól esett nekem csak nekem, de minden szabadkai embernek elolvasni azt a cikket, a melyben a mi érdekünkben kivágtad a belüli olyan mély filozófiával, mint a milyen mély a nagyfényű esárda kútja. Én a te filozófiád költjából nem akarok békákat kihálászni, hanem tisztá vizet. Mert ha békákat akarnák kiszédelni belőle, akkor egy madzagra kötém (elég erős lenne) a földinket és leereszteném abba, mint ahogy nálunk nyáron a görög dinnyét szok-

ták behúteni és ő a Kant Schlegel és Üzletársai vasmacska segélyével kitudná hozni abból a kútból azt, hogy utóvégre is Európát mégis csak nem a bunyevácok fogják reformálni, sőt kitünnék talán az is, hogy a longobardok, a kik arról nevezetese, hogy az öreg Wenzel rólu előadásokat tartott az egyetemen, mégis sokkal nagyobb suskulust csináltak az európai népalakulás történetében, mint a bunyevácok.

Hát hiszen te bácskai ember vagy és nagyon jól tudod, hogy mit mondasz, a mikor egy bácskai népfajról beszélsz. Tudod velem együtt, hogy még nem a legrosszab ember az, a ki verekszik, hogy a vasbot helyén, idején és módjával alkalmazva nem is megvetendő argumentum ad hominem.

Én például az idén hosszabb körutat tettem, többek közt voltam Pacséron, Kusbaján sőt Párisban és Londonban is jártam. Ez utóbbi helyen saját szememmel láttam egy utcai verekedést egy angol ur és egy német között. Az nagyon természetes, hogy a németet verték meg, — de őszintén szólva nekem jól esett látnom azt, hogy nemcsak Szabadkán, hanem Londonban is ismerik ezt a jeles spórtot — amelynek legmagasabb rekordját eddigél mi értük el. Én ugy tapasztaltam, hogy Londonban sem kellemes annah

aki kapja a fejbeverést és hogy ott sem használják a vasbotot arra, hogy gitározzanak, hanem, hogy verekedjenek vele. Párisban pedig éppen a nagy Operában voltam szemtanuja annak, hogy a mellettem levő páholyban egy néger ütöttek pofon — de ugy, hogy azt hittem, hogy ez az ember soha életében se tudja majd fehérré mosni ezt a szégyenét. Különben is ez a néger egy másik négernek a féhércselője volt, aki hirtelen azzal akarta megtorolni ezt a bántalmat, hogy a saját gazdája fülét készült leharapni.

Világos tehát, hogy a sötétség még nem oszlott széjjel és az a bizonyos középkor amikor a nyers erő uralkodott, még mindig tart s hogy a vasbot, az ököl nem ment ki a divatból mint a krinolin, — amelynek ráfajával most is gurigáznak a késő unokák.

Szabadkán pedig, ahol sokkal nagyobb baj verést kapni mint verni, éppenséggel nem akarnak megszűnni a régi erkölcsök. Ha itt nálunk két ember karöltve jár, akiről tudják, hogy tegnap sörös üvegeket vágtak egymás fejéhez, — ezen senki sem ütözköd meg, legfőlebb azt mondják, lám milyen intelligens urak ezek — milyen páratlan barátság ez, akárcsak Castor és Pollux. Ha azután újra összevereksznek, akkor legfőlebb csak annyit tesznek hozzá, hogy k kiss

Ludassy Etel, Karácsonyi Berta, Dékítsné Odry Anna, Baloghné Valihora Klára és Fehérvérad szabadtéri közéleti elemi iskolai tanítók illetve tanítónők első évfordós pótlékainak egyenlő részben évi a 50 fittal való fedezésére fordítható.

Ha a tanítók személyében változás állana be, erről a szükséges okmányok felterjesztése mellett tegyen jelentést. Felhívom a közügy bizottságot, hogy az 1894. évi márcz. hó 2-án 1000. sz. a kelt körrendelettel kiadott utasítás 25-ik §-a értelmében az államsegély helyes felhasználásának igazolása végett az az illető tanítónak az előző évi államsegély felvételét igazoló helyes nyugtáját évenként legkésőbb január hó végéig közvetlenül a vallás és közokt. m. kir. miniszterium számvetéséhez terjeszse fel. Egyúttal felhívom a közügy bizottságot, hogy az említett „Utasítás” rendekezéseinek pontos végrehajtását szigorúan ellenőrizze.

Egyben értesítem a közügy bizottságot, hogy Ruttkay László nyugalottani tanító első ötödös pótlékának fedezése iránt külön szám alatt intézkedem, Mezőtérné, Kopp Erzsébet, Tary Róza, Radoszavtyevics Anna, Vujkovics Pál, Ispánovics Mátyás, Páncsics István, Kádár Dnyz, Szűcs József, Teofánovics Georgine, Vojnics Rogics Anna, Szuknovics Mária, Mácskovics Antonia, Tary Teréz és Kopp Irma ugyanottani tanítók, illetve tanítónők részére első ötödös korpotlékát öt évi szolgálatuk Handelsmann Antal részére pedig tanítói oklevelének hiányában ez idő szerint megállapítható nem volt, a mi végül Maravcsik Károly és Szvircevic Bogdan ugyancsak szabadtéri köz. elemi isk. tanítók első évfordós korpotlékát illeti felhívom a közügy bizottságot, hogy nevezetteknek Szontán illetve Nagybecskerekben teljesített tanítói működésükre vonatkozó szolgálati bizonyítványait első évfordós korpotlékait meg — állapítása, illetőleg utalványozása céljából ide pótlólag terjeszse fel.

Budapest, 1899. évi augusztus hó 24-én.

Axemely Lajos, s. k.
miniszteri tanácsos.

Különfélék.

— **Honvédeknek Szabadkán** A szabadkai 6-ik honvéd gyalogezred parancsnoksága kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz, amelyben felajánlja, hogy hajlandó a szegedi honvédeknek át helyezni Szabadkára, ha a város 4000 forintot biztosít részükre. Itt van az alkalom, hogy egy elsőrendű katonazene-kart szereztünk meg városunknak. Hogy milyen előnyös a feltétel a mit a katonák kiszabnak, azt első pillanatra beláthatjuk, mert a színházban hatszáz 150 előadás lesz 20 forintjával 3000 frt jövedelmet biztosít, a tempózenekarban résztvevő cseh muzsikusok nagy része már nyugdíjba küldhető. Esetleg Palicsón is szolgáltatják a térzenét a vendéglők, kávéházak táncmulatságok, hangversenyek a még hiányzó 1000 frtot mindenestre behozzák. Nem szabad tehát elmulasztani a kedvező alkalmat és el kell fogadni az ajánlatot.

— **Ringhoffer Lajos kir. ügyész kinevezése.** Lapunk multkor számában közöltük a hírt, hogy Ringhoffer Lajos kir. ügyészt ujvidéki kir. törvényszéki elnökké nevezték ki. A hírt mi a Pester Lloyd keddi számából vettük át, amely lap a „Keleti Értesítő”-ből értesült. Eldigélé még a „Hivatalos Közlöny”-ben a kinevezés nem jelen meg.

— **Házasság.** Dr. Dömötör Miksa helybeli orvos f. hó 17-én tartja esküvőjét Klein Jolánka kisasszonnyal Dr. Klein József helybeli orvos leányával.

— **A betegsegélyző ügye.** Már egyik számunkban helyt engedtünk a betegsegélyző pénztár ellen folytatott támadás védelmének, ma ismét egy hosszabb levél érkezett ez ügyben hozzánk, melyből kétszésséggel konstatáljuk, hogy az L. fokú iparhatóság által f. hó 15-ére hirdettet közgyűlés megtartását a tanács akként módosította, hogy azt a betegsegélyző igazgatósága tartozik egybehívni, a mint azt a törvények előírják. Azt hisszük az iparosság ez intézkedéssel teljesen meg van elégedve s így az eddigi helytelen hajszája meg fog szűnni.

— **A gazdasági tanácsnok sajtópöre.** Több lapban megjelent az a hír, hogy a „Nepszava” által falopással megvádolt gazdasági tanácsnok Jakobsits Gyula megindította a nevezett lap ellen a sajtópert. Ez a hír tévedésen alapul, de egyszerűen nonszens is, mert addig míg a vizsgálat vagy legalább is az előnyomozás befejezve nincs ennek sem volna. A „Szabadkai Hírlap” legutóbbi számának egy hosszú cikkében az erendelt vizsgálat vezetése ellen is kikel. Megvárjuk mi az iratokat áttekinthetjük s mindenestre pártatlanul fogunk véleményt adni arról, hogy monnyiben igaz a lapírási állítása. Nem tudjuk elképzelni, hogy különösen ebben az ügyben amelyet annyian kísérnek figyelemmel egy közhivatalnok eltélni tudjon vagy merjen a helyes utról.

— **Az örökimádás temploma.** A megboldogult Erzsébet királyné emlékére a fővárosban emelendő „örökimádás templom” ügyében Szegeden is megindult a mozgalom. A szegedi női bizottság elnöke özv. Kemény Nánulorné urnó meghívást bocsátott ki a szegedi hölgyekhez s vasárnap, október hó 15-én délután 3 órára értekezletet hívott össze, melyen a bizottságot megalakítják s a gyűjtést megkezdik.

— **Elcsipett szegedi rablók.** Még hétfőn éjjel történt Szegeden, hogy egy paraszt embert 4 suhancz meglamadott az utcán, lefogták, száját berömték és pénzt elvitték, azután megszöktek. A rablók közül kettő Vársárhely felé, a másik kettő pedig Szabadka felé vette útját. A szegedi rendőrség azonnal sürgönyözött a helybeli rendőrségnek s a tegnap délután ide érkezett két rablót ma délután el is fogták. Az elfogatást Marianovics Máté rendőrbiztos eszközölte, kiment a faczér segédek „herbergé”-be s ott találta Silberberg Ede és Katona Imre foglalkozás nélküli péklegényeket. A rendőrbiztos igazolásra szólította fel az egyiket, addig a másikat neszt vette és ellillant. Az egyiket ott helyben tartóztatta a rendőrbiztos, a másikat pedig Dulics Máté rendőrbiztos csípte el Palicsón. amikor Horgosra akart utazni. Kihallgatáskor azt adták elő, hogy négyen fosztották meg a szegedi embert s mindegyiküknek 5 frt 67 kr. jutott a harmadik társuk valami Fischer

idegesek. De hát ez nem tart sokáig, mire a nagyobbik homloksebb beheged — addig már együtt vesznek telket Kelebián.

Sőt ne gondold, hogy itt nálunk a verekedés csak olyan közönséges banda-bandázás. Sőt ellenkezőleg. Úr ember nem szokott alattomosan támadni és épp azért nálunk valószínűs hadüzenetek folynak. A József direkt megüzeni a Pérónak, hogy el fogja agyabugyálni. Péro tudomásul veszi és ez semmi változást sem okoz az ő életrendjében, legfőkébb naponta egy féllitterrel többet iszik. Mert hiszen azt csak megengeded, hogy ehhez joga van.

Hát kihagytad édes barátom cikkedből ezt a részt. Vagyis azt, hogy a stratégiai tudomány is nem csekély mértékben nagy jövőnek néz elébe városunkban. A nagy Napoleon hadi doktrínáit egyszerre csak el fogja homályosítani a verekedésnek bunyevác nyelvvel megjelenendő katekizmusa. Mert mi egy napoleoni csata egy ilyen verekedéshez képest? Először is, mint a hónapos retek a kupuszina fekete retek mellett. Pedig milyen szépen tudat volna te mindezt kibővíteni, sőt biztosra veszem, hogy kisütötted volna azt, hogy a jövő században a nagy viágháboruban a „Bellum omniumban” a bunyevácok fogják eldönteni 3658 esztendőre a legujabb világ sorsát.

vácok fogják eldönteni 3658 esztendőre a legujabb világ sorsát.

Nóde mindegy. Irányodban kimondhatatlan hálára vagyunk kötelezve. Soha a bunyevácok még filozófus tollára nem kerültek, elértük tehát ezt is. Soha a vasbotról még ilyen szép verset nem írtak prózában és „Hét”-beli princípálisod, aki arról nevezetes a többek között, hogy egyszer együtt utazott velem a bpesti villanyoson, nagyon, de nagyon meg lehet elégedve a cikkeddel.

Hát mi szabadkaiak is megvagyunk elégedve veled, — mert meggyőztél bennünket arról hogy czukornádából is lehet vasbotot csinálni, — hogy a verekedés egy magasabb etikai fogalom, — hogy verést kapni az élet ötómei közé tartozik, — hogy az elsatnyult nyomorult Európát mi fogjuk telivérőségünkkel regenerálni. Hidd el, ha ezt hamarabb tudjuk, sokkal többet verekedtünk volna.

De a mi mulik, az nem késik. Megalakítjuk Szabadkán legközelebb a „Papp Dániel egyeletet”, a melynek egyedüli és kizárólagos célja lesz a verekedés eszméjének híveket szerezni és tartunk majd vígégeket, a kik utaznak majd érdekünkben. Az egyelet csak olyan tagokat vehet fel, a kik hitelesen tudják beigazolni azt, hogy fejüket már több ízben bevették. Attól sem félünk, hogy keve-

sen leszünk, mert Szabadkán legalább is minden harmadik ember vagy lapszerkesztő volt, vagy nyiltterezett, a mi pedig nagyon is együtt jár a fejbeveréssel.

Engedd meg tehát, hogy már most felajánljam neked ennek az egyeletnek a diszelnökségét.

Ha tehát majdan ott a nagy európai csatában embertársaink roncái között valaha találkozunk, akkor jusson eszedbe és terhelje lelkiismeretedet, hogy nagyban ezt te okoztad.

S ha párnádra hajtod majd belülről jól adjustált és kívülről annál vorsriftsvidrigébb fejedet, — akkor bolygassa meg, nyugalmadat a lelkiismeret zakatoló ördög masinája, amely folytonosan ezt morogja füledbe, hogy az emberiség kipusztításához sokkal nagyobb mértékben járultál hozzá mint Dengsikháán, aki soha életében a „Hét”-be egy árva betűt se írt.

A mag, amelyet itt nálunk elhintettél ki fog nőni, vasbotokat fog kihajtani. Mauthner Ódón is meg fog irigyelni ezért.

Baráti üdvözetlettel
Csillag Károly
U. i. Egyúttal kérem a „Hét” cserepéldányának szives megindítását. Használhatatlan tárczaezikketek is szivesen elfogadunk és hasonlókval szolgálhatunk.

fennti.

Lázár topolyai illetőségű. A két jómadarat Mariánovics biztos ma délután meglánczolja Szegedre kísérte.

— **A vadállat.** A 75 éves Gluhásky Jéla csurogi asszony a napokban gyalogszerrel a szállásra igyekezett. A kukoricza fődek között találkozott Lázár József állítólag ó-becsei illetőségű legénygyermekkel, ki Zsalyára ment leányzóba. Ez a gonosz legény újrat állotta a 75 éves asszonynak s a kukoriczába vonzolta és kielégítette rajta vadállati szenvedélyét. A legény bűnös szándékának tudatában megszökött, s még szülei sem tudják merre járhat.

— **Kérünk tüzelőt.** Tudvalevőleg az ősz beköszöntött, a napnak is foga van, a hold meg szinte fagyasztó, a minek természetszerű következménye az, hogy a nappalok se melegek, az éjszakák meg pláne hidegek. Hűség időben az emberek nagy része fázni szokott, különösen fáznak azok, a kik nincsenek melegen öltözve. A szobákat fűteni szokták, mióta a fűtést foltalták és a jól fűtött szoba — mint tudni méltóztatik — barátságos kellemes és jó. Folytathatók még ezt a témát, de hát így is meg fogja érteni a tisztelt hatóság, hogy tüzelő nélkül meg szén nélkül nem lehet fűteni a színházat, már pedig a mi színházunkban kutya hideg van. A közönség fázik, de a színészek meg megfagnak. Ezt pedig nem kívánhatja tőlük még a városi hatóság se.

— **Kerge ur viccel** Kerge ur a minap belép egy fűszeres boltba s így szól:

— Kérek husz krajczárért Ü g e t l s t v á n sajtot.

— Micsodát, kérem? — kérdi az egyik segéd.

— Hát trappista-sajtot, — szolt Kerge.

...A következő pillanatban elvei föntartásával és kalapja mellözésével kiröppült a boltból.

Dühösen jött be a redaktióba és elmondta ezt az esetet. Utóbb hozzáfette:

— Föl fogom jelenteni azt a gazembert becsületsértés miatt. Majd fizet meg pörkölt-séget is. Nem bánom, akár marha akár borjú-pörkölt-séget.

Es elővette az ő bamba mosolyát, mi ellenben a mi bambusznađ botunkat vettük elő, habár Kerge ur nem unokatestvérünk.

— **Fortuna otthona.** Az osztálysorsjáték utolsó húzása a 600,000 koronás jutalom nyeresémeny a rendkívül szerencsés és hírneves Gaedicke A. főgújtődjében (Budapest, Kosuth-Lajos utca 17.) vásárolt 62551 számú sorsjegyre esett. Ezen főelárusító kifizetelt már vevőinek egy 400,000 koronás főnyeresémenyt, kétszer 100,000 koronás főnyeresémenyt, háromszor 60,000 koronás főnyeresémenyt, I. osztályu sorsjegyek ezen ezen szerencsés főelárusítónál már most kaphatók.

— **Verne legérdekesebb regénye** jelent meg a Franklin-Társulatnál megjelenő füzetes kiadásban. A Grant kapitány gyermekei ez, a nagy francia regényíró minden munkája közül a legizgalmasabb meséje. A matrózoktól kitasított Grant egy lakatlan szigetre kerül, borzasztó szenvedéseket kell kiállania, míg végre gyermekei, a kik fölkeresésére indultak, megmentik. De ezt a kalandos, végtelenül érdekes történetet mennyi tanulság járja át! Csak Verne tolla tudja ugy megismertetni idegen világok karakterét, a lenger életének ezernyi ezer rejtelmét, né-

pek és emberek lelki világát. Mert hisz Verne mindig és mindenkor érdekes is, tanulságos is. A Grant kapitány gyermekei a füzetes vállalat 128—141. számoként jelent meg és az eredeti francia kiadás pompás illusztrációi díszítik. Fordítása kitűnő. E kiadás egy-egy füzetje tudval-voleg 20 krajczár és a kiadótársulat minden munkához külön díszes bekötési táblákat is készített, hogy a magyar Verne méltó külsőben foglalhasson helyet a magyar család könyvtárában. Egy-egy vászontábla ára 40 kr. Megrendelhető előfizetéssel a Franklin-Társulatnál (IV. Egyetem-utca 4. sz.) vagy minden hazai könyvkereskedésben is.

Színház. Ripp.

Okt. 10.

Még mindig üres ház. Ma *Gábor Nellit* láttuk Lisbet szerepében. A nyári pihenés hasznára volt művésznőnknek. Ma már teljesen otthon van a színpadon. Behízelgő szép hangja üdén, teljes fényében cseng végig a nézőtérben, belőli a házat kellemes, meleg hangja és a közönség elragadtatással hallgatja a művésznő énekét és őszinte tapsal fejezi ki dicséretét.

Kiss Pista (Ripp) játéka meglehetősen volt, de a magasabb regiszterben hangját nem tudja érvényesíteni, azok az ugynevezett fejhángok pedig szinte bántók. Annál fényesebben csengett azonban *Mihályi* gyönyörű tenorja.

A karok szépen működtek, dicséretet érdemel érte Váradi karmester, ki biztos kézzel vezeti a kart és a zenekart.

Okt. 11.

Otthon.

Dramai bemutató előadás. közepes ház előtt. Első sorban az új tragikáról, *Szász Annáról* kell megemlékeznünk, ki Magda szerepében mutatkozott be közönségünknek.

Hatalmas, szép szerepet választott a fiatal tragika és ez első fellépéssel elég tisztességes sikert aratott. Szép megjelenésű, elegáns alak, ki izlésesen öltözködik. Organuma szép, tiszta, hangja kellemes és elég nagy skálája van.

Szerepét kitűnően tudta, sugó nélkül mondta el, a mi szintén ritkaság a mi színpadunkon, de játéka nem ragadja meg az ember figyelmét, hidegen hagy, amit azonban annak tulajdonítok, hogy nagyon elsiette mondani valóját.

A többi szereplőkről csak röviden annyit, hogy *Tóth Antal* hatalmas művészettel személyesítette Seluvarze alezredest, *Féli Frida* bájos volt Mariska szerepében, *Szatmári Lajos* (dr. Keller) intelligens, komoly, színésznek látszik, kissé kevesebb pózt kívánánk tőle, *Csiky László*, leszámítva örökös és mivel sem indokolható gunyos mosolyát, kitűnő volt. *Erdélyi Gizella* gyenge anyaszínésznő. *Virdy-háti* úr tanulja meg szerepét és az uniformisát válogassa meg egy kissé rendesebben össze.

Az előadás különben elég jó volt, legtovább tapsot Tóth Antal kapott.

O.

Közgazdaság.

Az életbiztosításról.

Takarékosságra int a kor szelleme. Egyrészt azért, mert ijesztő módon tolong minden pályán a tömeg ember és nyüzsgő soka-

ságából nem mindenkinek jut kenyér; másrészt, mert ezek kezéből csavarja ki az életfenntartó eszközt — a gép és még folyton növekvőben van a harc az emberi erő és a masina energiája között. Panaszra nyílik az emberi ajk, mint Madách mondja az »Ember tragoediája«-ban: „Több az eszkimó, mint a főka!« Nagy szociális átalakulásoknak kell történniök, hogy kiegyenlítést nyerjen az emberkinálat és a kereslet közötti kedvezőtlen arány s csak a jövő generációk fogják a szocializmus nivelláló hatását érezni, de a míg a társadalom üstjében a jövő életitala forr, addig hallani véljük a kor intelmét, a mely szól szegényhez, gazdaghoz egyaránt: *takaríts!*

Es boldogok, kik a kor szózatát hallják én követik.

Az életnek legnagyobb bölcsessége szól belőle hozzánk.

De mi még messze mőgötte vagyunk, más kulturállamokak ezen intelem kellő megértésében; mutatja ez szomorúan igazolja ezt az az alacsony arányszám, mely hazánkban az életbiztosítás terjedtségét jelzi. Pedig az észszerű takarításnak éppen az életbiztosítás újján kell megtörténnie, mert hiszen kiszámíthatlan a sors szeszélye és soha sem tudhatjuk, hogy megengedte-e érnünk a következő napot, De mit takaríthatunk, ha nem áll rendelkezésünkre hosszú idő a takarítás-hoz? Míg az életbiztosítás intézményének éppen abban rejlik áldásos és üdvös volta, hogy előre iss tudjuk, mennyi a takarított összeg, akár felénk suhint a halál kaszája, akár nem.

Ha van törvénye a nagy számoknak, ugy még inkább van a fix számoknak törvénye a küzdelmes létben, a mely hogy meddig tart, nincs halandó, a ki megmondhatja.

A gyásznak köny-jét ugyan nem, de a nyomornak sok ezer köny-jét száritaná fel, ha az életbiztosítás intézménye napjainkban terjedtebb volna nálunk magyaroknál. Pedig még mindig ott tartunk, hogy ügynökök ezrei mőzgosíttatnak az üzletkezés cőljából és ezeknek valóságos demosthenesi eloquenciát, ördöngős praktikát kell kifejtenök hogy aránylag szerény eredményt érjenek el; de mennyivel nagyobb azoknak száma, akik az életbiztosítás lényegét megérteni nem akarják azt fel nem fogják, jól lehet, hogy egy érvet sem bírnak felhozni ellene. Es ezekből lesznek a gondtelt aggok, az embertársak kegyelemmorzsáira utalt nyomorgók, a proletáriátus szülei.

Volt idő, a mikor sovinizmusunk nem engedte, hogy éjünk a biztosítás malasztjával, mikor a külföldnek kellett volna juttatnunk pénzünket, nem lévén akkor még magyar intézet, a melyhez szívesen fordulhatunk volna.

Ma azonban másképen áll a dolog. Van magyar alkotásu, magyar vezetésű honi intézetünk nem is egy.

Előttünk fekszik egy fiatal intézet tájékoztatója, a „Nemzeti Baleset biztosító Részvénytársaság“, amely intézet nem egyibabérr szerzett magának, hasznos közgazdasági ténykedésével.

Menten ósdi avult eszméktől, sok újat alkotott már eddig is a baleset biztosítás terén, míg ujabbban az életbiztosítást véve fel üzletkörébe, el tudta hagyni azt az ósvényt melyen már úkapáink jártak és teremiet újat, érdekest és vonzóit, a nagyközönségre nézve pedig szokatlan előnyös.

Nem kívánjuk jelen cikkünk keretében bőven ismertetni mindazt a jeles kombinációt, amely a „Nemzeti” életbiztosítási prospektusa tartalmaz, de kiemeljük azt az eddig egyedül álló módozatot, amely szerint a Nemzeti minden évben, kir. közjegyző jelenlétében egy bizonyos (a prospektusban közelebbről meghatározott számú kötvényt húzat ki, a mely kihuzott kötvények biztosított összegei, legyenek ezek bármily nagyságuk azonnal kifizetésre kerülnek.

Elképzelhető, hogy milyen előnyt nyújt a „Nemzeti” ezen módozattal biztosító feleinek, akik közül évenként többen abban, a bizonyára őket nagyon megörvendeztető és anyagilag is súlyosan latba eső előnyben részesülnek, hogy a biztosított tőkét, amely után halálig vagy egy-két évtizeden át díjat kellett volna fizetniök, kézre kapják, esetleg már egy-két díjrészlet fizetése után is.

Szerencsés idea volt a „Nemzeti” vezetőségétől ezt a biztosítási módozatot kiokoskodni; de méltóan sorakoznak ehhez a többi táblázatok is, melyek közül csupán azt említjük itt fel, amely szerint lehetővé teszi a „Nemzeti” hogy oly egyének, akik csak évek múltán juthatnak dúsabb keresethez, előre is nagyobb tőkét biztosíthassanak oly módon, hogy öt éven át csak a díj felét fizetik! Lát-szik ebből is hogy finom érzeke van a „Nemzeti” a gyakorlati élet igényei, iránt, és így a balesetbiztosítás terén szerzett babéraihoz hozzá fogja jogosan tűzhetni azokat, amelyeket az életbiztosítás terén szerezni legjobban uton van.

18761 sz. 1899 szám.

Idézési hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy Dr. Klenáncz György bajai ügyvéd által képviselt Kubatov Ignác és tsai telperesek Aladzsits István és a többi összes Gara községbeli birtokosok mint alperesek ellen Gara község határának urbéri tagosítása és járuléka iránt rendes keresetet adván be, a jegyzőkönyvi tárgyalásra 1899 évi november hó 7 ik napján d. e. 9 óráját ezen kir. törvényszék pertárába kintúzte és hogy a kereset szerint ismeretlen örökösöknek ugymint Dobler Adám ifj. Knipf János és Kubatov született Sibalin Márka ismeretlen örökösöknek, — továbbá — Gara község előjáróságának 1837/99 szám alatt beadott jelentése szerint időközben elhalt Klenáncz Józsefné szül. Kling Raitz Antalné és Wolfert Mátyásné szül. Turi ismeretlen örökösöknek, és az ugyanazon jelentés szerint ismeretlen tartozkodású Kubatov Jakab, Müller Andrásné szül. Huber Majsztrovits Antal, Schimárr Antal és Knipf Mátyásnének — valamint ezeken kívül is a többi ismeretlen érdekelteknek képviselésére ügygondnokul Farkas Zsigmond szabadkai ügyvédet kinevezte.

Egyszermind felhívatnak az ismeretlen vagy távollévő és ismeretlen tartozkodású érdekeltek, hogy a részükre kirendelt ügygondnokot a célszerű védelemre nézve kellőleg utasítsák vagy a bíróságnál más ügyvédel nevezzenek, ellenkező esetben pedig mindezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsák.

Kelt Szabadkán, 1899 október hó 2.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság.

Polgár,
elnök.Dr. Fábán,
jegyző.

A hegyesi határban.

350 lánccz elsőrendű föld

gazdasági épületekkel együtt

több évre bérbeadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Hubai Dávid

Kis-Hegyesen.

Csantavéren

a legjobb helyen, a fűtészában egy

fűszer- és rövidáru üzlet

átadandó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szálmakasztók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhara-cséplők, tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek, szénkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, 6-16-malmok, egytemes acél akák.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzőkönyv kint-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Vegyztisza, természetes

Dr. Raydt szénsavipar részv.-
társaság gyártmánya.

(CO₂)

GYÁRTELEPEK:

Eyah, Stuttgart, Berlin, München, Zürich, Bécs.

Könnnyű 10 és 20 kigmos acél tartályokban. Vezérképviselő-
ség és állandó nagy raktár Magyarország és keleti tarto-
mányok részére:

Budapest, Gyár-utca, 31. DARVAS JÓZSEF Telefon 11—80.

Vizont eladók egyes megyékre kerestetnek.